

וידוי: חזרת הש"ץ THE RITES THAT FOLLOW

The placement of **וידוי** after **תחנון** and not after **חזרת הש"ץ** was well thought out. It reminds us that **שמונה עשרה** is not complete until after **תחנון**. What is recited after **חזרת הש"ץ** depends on local custom. The **ספר כלבו** already notes this situation during his time, the 13th Century:

ספר כלבו סימן יט ד"ה יש מקומות—יש מקומות שנהגו לומר י"ג מדות ווידוי אחר והוא רחום, ויש מקומות שאומר הכל קודם והוא רחום, ויש מקומות שאין אומר כלל, והכל לפי המנהג. ואחר כן נופל שליח צבור על פניו ושוכב על צדו השמאלית זכר לתמיד שנשחט ששוכב על צדו השמאלי כמו שכתבתי למעלה, ויש נותנין טעם אחר למה צריך להיות מוטה על צדו השמאל כדי שיעמוד דרך חרות, כי בנפילת אפים מוחלין לו כל עונותיו שהוא מתודה. ונופל על פניו כמו שעשה משה רבינו ע"ה דכתיב (דברים ט, ט) ואשב בהר ארבעים יום וארבעים לילה; זאת ישיבה. ואנכי עמדתי בהר (שם י, י); זו עמידה. ואתנפל לפני ה' (שם ט, יח); זו נפילת אפים. כך עשינו אנחנו כל אלה. ואומר החזן ה' א—להי ישראל ואחת מהתחנות המפוייטות, ואחר התחנה אומר ואנחנו לא נדע וכו' כלומר אחר שהתפללנו בכל מיני תפלה כמו שכתוב לא נדע מה נעשה עוד, רק עליך עינינו, ואחר כך פותח ואומר א—ל ארך אפים. ואומר תחלה והושיענו, והשני והצילנו, והטעם כי בתחלה מבקשים על הגאולה מהגלות והיא הישועה השלמה, ואחר כך מבקשים רחמים כי גם תוך זמן היותנו בגלות יצילנו מכל רע ומצרות האויבים וגזירותם.

Three rites follow **חזרת הש"ץ**; i.e. **וידוי** and **תחנון**. They share the theme of **וידוי**. That one function of **שמונה עשרה** is confirmed by the **מחזור ויטרי**:

סימן יט—שמונה עשרה בלחש שבהן אדם מתודה על הטאיו ולא ישמע חבירו. אבל שאר תפילות שאינן של ווידוי כגון ברכות שלפני קרית שמע ושל אחריה אין צריך לומר בלחש.

None of the rites is mandatory. We know that they are not mandatory because they are suspended under many circumstances, some happy and some sad. We further know that they are not mandatory because the **סדר רב עמרם גאון** says that they are not mandatory:

סדר תפילה—מכאן ואילך אסור לספר בשבחו של הקב"ה דאמר ר' אלעזר מאי דכתיב מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו (תהלים ק"ו, ב')? למי נאה למלל גבורות ה' למי שמשמיע כל תהלתו. אבל בתר דמסיים צלותיה אי בעי למימר וידוי אי נמי מידי בעו, רשות בידיה.

We do not recite **וידוי** at the time provided by **רב עמרם גאון**. **רב עמרם גאון** states that **שמונה עשרה** is to be recited before we step back three steps at the end of **שמונה עשרה**. The current practice is to recite **וידוי** after we step back three steps at the end of **שמונה עשרה**. The content of **וידוי** is different as well. We already examined the wording of the **וידוי** as it is presented by the **סדר רב עמרם גאון**. The wording of the **וידוי** that is recited after **חזרת**

יום כיפור on וידוי is similar to the הש"ץ:

א-להינו וא-להי אבותינו, תבא לפניך תפלתנו, ואל תתעלם מתחנו, שאין אנו עזי פנים וקשי ערף, לומר לפניך י-י-א-להינו וא-להי אבותינו, צדיקים אנהנו ולא הטאנו, אבל אנהנו ואבותינו הטאנו.

אשמנו, בגדנו, גזלנו, דברנו לפי העינו, והרשענו, זדנו, חמסנו, טפלנו שקר. יעצנו רע, בזבנו, לזנו, מרדנו, נאצנו, סרדנו, עונו, פשענו, צרנו, קשינו ערף. רשענו, שחתנו, תעבנו, תעינו, תעתענו. סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים, ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו, כי אמת עשית ואנהנו הרשענו.

א-ל ארף אפים אתה, ובעל הרחמים נקראת, ודרך תשובה הורית. גדלת רחמיך וחסדיך, תזכר היום ובכל יום לזרע ידיך. תפן אלינו ברחמים, כי אתה הוא בעל הרחמים. בתחנון ובתפלה פניך נקדם, בהודעת לענו מקדם. מחרון אפך טוב, כמו בתורתך כתוב. ובצל כנפיך נחסה ונתלונן, כיום וירד י-י בענו. תעבור על פשע ותמחה אשם, כיום ויתיצב עמו שם. תאזין שועתנו ותקשיב מנו מאמר, כיום ויקרא בשם י-י, ושם נאמר:

ויעבר י-י על פניו ויקרא: י-י, א-ל, רחום, וחנון, ארף אפים, ורב חסד, ואמת, נצר חסד לאלפים, נשא עון, ופשע, וחסאה, ונקה. וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונתלתנו. סלח לנו אבינו כי הטאנו, מחל לנו מלבנו כי פשענו. כי אתה א-דני טוב וסלח, ורב חסד לכל קראיך.

Today, many Ashkenazic סידורים include the above wording of וידוי despite the fact that the majority of Ashkenazic congregations do not recite וידוי as part of תפלת שחרית.

תחנון, on the other hand, is almost universally recited. Within תחנון, we find elements of וידוי. What then is the difference between וידוי and תחנון?

ספר החינוך מצוה שסד-מצות וידוי על החטא-שנצטוינו להתודות לפני ה' על כל החטאים שחטאנו בעת שנתנחם עליהן, וזהו ענין הוידוי שיאמר האדם בעת התשובה אנא השם הטאתי עויתי ופשעתי כן וכן, כלומר שיזכיר החטא שעשה בפירוש בפיו, ויבקש כפרה עליו ויאריך בדבר כפי מה שיהיה צחות לשונו.

The key words that the ספר החינוך uses are the words: בעת שנתנחם. The time at which we recite תחנון is the appropriate time to recite וידוי concerning a specific sin. תחנון is a general form of וידוי. The וידוי in the form that we presented is no more specific than תחנון. Perhaps many do not recite וידוי after חזרת הש"ץ in the form that we presented because it is a general form of וידוי. It adds little to what is recited as part of תחנון. All agree that if one wants to be מתודה on a specific sin, the specific sin must be named. In the וידוי that appears as part of the ברכה of שמע קולינו in many סידורים, the form of וידוי leaves a space to name the specific sin for which one is being מתודה. There is no such opportunity in the וידוי that appears in סידורים after חזרת הש"ץ. This is an important lesson for יום כיפור. If we wish to be מתודה for a specific sin on יום כיפור, we must be sure that either it is listed as part of the ועל הטא section of וידוי or that we have added it to the list. If by the end of יום כיפור we have not named the specific sin for which we wish to be מתודה, we cannot expect forgiveness for that sin.

SUPPLEMENT

The קודש that the תפלה that the כהן גדול Recited On יום כיפור Upon Exiting the קודש Unharmed הקדשים

To a student of תפלה, any תפלה that can be traced to the המקדש is an important תפלה to study. יום כיפור presents us such an opportunity in the form of the תפלה that the כהן גדול would recite upon exiting the קודש הקדשים unharmed. One can also study the ברכות that the כהן גדול would recite during the עבודה but the תפלה that the כהן גדול would recite upon exiting the קודש הקדשים unharmed may be of greater significance because it appears to be have been less structured, perhaps even spontaneous and may have varied depending on who was the כהן גדול. The primary source for תפלה that the כהן גדול on יום כיפור would recite upon exiting the קודש הקדשים unharmed is the following:

תלמוד ירושלמי מסכת יומא פרק ה דף מב טור ג /ה"ב-אמר רבי שמואל בר אבדמא לבמה היה בא שלא ליתן אחוריו לקודש. ומתפלל תפילה קצרה בבית החיצון וכך היתה תפילתו של כהן גדול ביום הכיפורים בצאתו בשלום מן הקודש: יהי רצון מלפניך י-י א-להינו וא-להי אבותינו שלא תצא עלינו גלות לא ביום הזה ולא בשנה הזאת, ואם יצאה עלינו גלות ביום הזה או בשנה הזאת תהא גלותינו למקום של תורה. יהי רצון מלפניך י-י א-להינו וא-להי אבותינו שלא יצא עלינו חסרון לא ביום הזה ולא בשנה הזאת; ואם יצא עלינו חסרון ביום הזה או בשנה הזאת יהא חסרונינו בחסרון של מצוות. יהי רצון מלפניך י-י א-להינו וא-להי אבותינו שתהא השנה הזאת שנת זול, שנת שובע, שנת משא ומתן, שנת גשומה ושחונה וטלולה, ושלא יצטרכו עמך ישראל אלו לאלו, ואל תפנה לתפילת יוצאי דרכים; רבנן דקסרין אומרין ועל עמך ישראל שלא יגבהו שררה זו על גב זו. ועל אנשי השרון היה אומר יהי רצון מלפניך י-י א-להינו וא-להי אבותינו שלא יעשו בתיהן קבריהן. ולא היה מאריך שלא להבעית את ישראל. מעשה באחד שהאריך וגמרו להיכנס אחריו, אמרו שמעון הצדיק היה. אמרו לו למה הארכתה? אמר להן מתפלל הייתי על מקדש א-להיכם שלא ייחרב. אמרו לו אף על פי כן לא היית צריך להאריך. ארבעים שנה שימש שמעון הצדיק את ישראל בכהונה גדולה. ובשנה האחרונה אמר להן בשנה הזאת אני מת. אמרו לו מאיכן אתה יודע? אמר להן כל שנה שנה ושנה שהייתי נכנס לבית קודש הקדשים היה זקן אחד לבוש לבנים ועטוף לבנים נכנס עמי ויוצא עמי, ובשנה הזו נכנס עמי ולא יצא עמי בעון. קומי רבי אבהו: וכתוב וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקודש עד צאתו אפילו אותן שכתוב בהן ודמות פניהם פני אדם לא יהיו באהל מועד. אמר לון מה אמר לי דהוה בר נש, אני אומר הקב"ה היה.

It is also found in the following Midrashic source:

מדרש תנחומא (בובר) פרשת אחרי מות סימן ד- אחרי מות שני בני אהרן. וכיצד היתה תפלת כהן גדול ביום הכפורים? יהי רצון מלפניך ה' א-להינו שתהא השנה הזו גשומה שחונה וטלולה, שנת זול, שנת שובע, שנת רצון, שנת ברכה, שנת משא ומתן, שנת שלא יצטרכו עמך ישראל אלו לאלו, שנת שלא יגביהו ישראל שררה אלו על אלו. ורבנן דקסרין אמרי על אחינו שבקסרין שלא יגביהו שררה אלו על אלו. ורבנן דדרום אמרין על אחינו שבדרום שלא יעשו בתיהם קבריהם. משם חפר אוכל (איוב לט כט), משם היה מאלל ומרגל אוכל של כל השנה כולה, למרחוק עיניו יביטו (איוב ל"ט כ"ט), היה יודע מראש ועד סוף, הא כיצד? כיון שהיה צופה וראה עשן המערכה עולה לדרום, היה יודע שבדרום שובע, וכן לצפון, וכן למערב, וכן למזרח, כלפי רקיע, היה יודע שכל העולם שובע.

There are variations found to the wording of the תפלה of the כהן הגדול. The following is the manner in which the תפלה's כהן הגדול is portrayed in the מחזור לנוסח ברצלונה מנהג published in 1527¹:

וכך היתה תפילתו של כהן גדול ביום הכיפורים בצאתו בשלום מן הקודש בלי פגע רע. יהי רצון מלפניך י-י' א-להינו וא-להי אבותינו שאם תהא שנה זו שחונה שתהא גשומה וטלולה ולא יעדי עביד שולטן מדבית יהודה ואל תכנס לפניך תפלת עוברי דרכים ואל יצטרכו עמך ישראל לפרנסה זה לזה ולא לעם אחר כמו שעמך ישראל מבקשים ושואלים היום מלפניך ואומרים יהי רצון מלפניך י-י' א-להינו וא-להי אבותינו שתהא השנה הזאת הבא עלינו ועל עמך ישראל שנת אורה שנת ברכה שנת גזרות טובות מלפניך שנת גילה שנת דגן ותירוש ויצהר שנת דיצה שנת חוד שנת ועד טוב שנת זמרה שנת חדוה שנת פובה שנת ישועה שנת כלכלה ומזון שנה שתכתבנו לחיים טובים שנת גשמי רצון ברכה ונדבה שנת טל אורות וגשמים שנה שיתנו השמים טלם והארץ תתן יבולה שנה בעתו ירד הגשם שנת גיל גבעות תחנורנה שנת משא ומתן שנה שלא תפיל את פרי בטנה שנה שתולכנו בה קוממיות לארצינו שנה שתדבר עמים תחתינו שנה שלא יצטרכו עמך ישראל זה לזה ולא לעם אחר בתתך שלום בינותינו וברכה במעשה ידינו.

The following is the manner in which the תפלה's כהן הגדול is portrayed in the מחזור כפי published in 1486:

וכך היתה תפילתו של כהן גדול ביום הכיפורים בצאתו בשלום מן הקודש בלי פגע רע. יהי רצון מלפניך י-י' א-להינו וא-להי אבותינו שתאמן אהבת אמונתך אמן
 שתברך בני בחוניך אמן שתגיש גילת גאולך אמן
 שתדרוש דרור דגליך אמן שתהדר המון הדורך אמן

1. The following references are reproduced from the JNUL Digitized Book Repository; www.jnul.huji.ac.il/eng/

להבין את התפלה

שתזקוף זרע וזכרך	אמן	שתושיע ולדי ועודיך	אמן
שתטהר טומאת טלאיך	אמן	שתחסן חוסן חילך	אמן
שתכלל כבוד כורעיך	אמן	שתידע ישועות ידידיך	אמן
שתמלא משאלות מיחליך	אמן	שתלוה להקת לקוחיך	אמן
שתשמה סגולת שרידיך	אמן	שתנשא נצה נעימיך	אמן
שתפאר פני פדויך	אמן	שתענה עתר עבדיך	אמן
שתקנה קהל קנויך	אמן	שתצדיק צבאות צנועיך	אמן
שתשפיע שלום שבטיך	אמן	שתרצה רחש רחומיך	אמן
ותהא השנה הזאת הבאה עלינו ועל עמך בית ישראל		שתתמוך תוקף תמימיך	אמן

שנת אוצרך הטוב תפתח לנו, שנת ברכה, שנת גשומה ושחונה, שנת טלולה ודשונה, שנת הצלה, שנת הצלחה, שנת הרוחה, שנת זול, שנת חיים טובים וקיימים מלפניך, שנת ימתיקו מגדים את תנובתם, שנת כפרה על כל עונותינו, שנת לחמינו ומימינו תברך, שנת משא ומתן, שנת נבא בגזרה טובה לבית מקדשך, שנת שובע, שנת עמים תדבר תחתינו, שנת פרי בטננו ופרי אדמתנו תברך, שנת צאתינו ובואינו תברך, , שנת קמינו תכניע, שנת רחמיך יגברו עלינו, שנת שלא תפיל אשה את פרי בטנה, שנת שתוליכנו קוממיות, שנת שלא יצטרכו עמך ישראל זה לזה ולא לעם אחר, שנת שתברך את לחמינו ואת מימינו בתתך שלומיך בינותינו וברכה במעשה ידינו. ועל אנשי השרון היה אומר יהי רצון מלפניך י-י א-להינו וא-להי אבותינו שלא יעשו בתיהן קבריהם.

The wording of the תפלה of the כהן הגדול in the form that it is recited currently in נוסח Machzor Worms is already found in the Machzor Worms copied in 1272 and in the כסדר האשכנזים published in 1536.

TRANSLATION OF SOURCES

יש מקומות - There are places where they are accustomed to recite the Thirteen attributes of G-d after the prayer: V'hu Rachum and there are places where the whole section is recited before V'hu Rachum and there are places where they do not recite the Thirteen Attributes at all. Each area follows its own practice. Then the prayer leader falls on his face and rests on his left side to commemorate the fact that after being slaughtered, the Korban Tamid rested on its left side as I previously explained. Some give a different reason why the prayer leader rests on his left side; so that he rises towards the right which is a sign of freedom because after falling on his face, he is forgiven for all the sins to which he confessed. That he falls on his face is learned from Moshe Rabbeinu of Blessed Memory. It is written (Devarim 9, 9): I dwelled in the mountain for forty days and forty nights-from this we learn that we must first sit down. And it is written (Devarim 10, 10): And I stood on the mountain-from this we learn that we must then stand up. It is written (Devarim 9, 18): And I fell before G-d--from this we learn that we must fall on our faces. The prayer leader then says: Hashem Elokei Yisroel and one of the supplicatory poems and after the supplication he says: V'Anachnu Lo Naida etc. This means that after we have recited these prayers we do not know what else we can do. It is to You, G-d, that we turn our eyes. And then he recites: Kail Erech Apayim. First he says: V'Hoshiyainu. Second he says: V'Hatzilainu. The reason for this order is that we first ask for redemption from the exile and this is the Ultimate Redemption. We then ask for compassion because while we are still in exile we ask G-d to rescue us from all evil and from the problems of our enemies and their decrees against us.

מהזור ויטרי - We recite Shemona Esrei silently because in it a person confesses his sins. This is something that the person next to him should not be able to hear. But other prayers which do not involve confession like the Brachos before Kriyas Shema and after Kriyas Shema need not be recited silently.

ספר החינוך מצוה שסד - The commandment to confess our sins - We are commanded to confess all our sins to G-d at the time that we supplicate about them. That is the confession that a person must recite when he does Teshuvah: Ana Hashem, Chatasi, Ovisi, Oo'Pashati etc. In addition, he must utter the details of his sin and ask for forgiveness for it and spend time speaking of it as best he can.